

la veu

octubre 2015

moviment de cristians de pobles i comarques de catalunya

document de treball núm. 23

CURS 2015-2016

**Arrelats per ser i per créixer:
la família i el poble**

He tingut la sort de conèixer els meus pares. Els he coneguts realment? Els he vagament coneguts? D'algunes de les seves anècdotes, que m'han quedat flotants, en la memòria, he tractat de deduir-ne una forma o altra de retrat intel·ligible, sense el més lleu resultat. De tota manera, no voldria pas haver tingut uns altres pares. No crec pas que tothom ho pugui dir igual i aquest és el fet bàsic, al meu entendre d'una família. Tota la resta és fraseologia convencional. Els meus pares em donaren una disciplina concreta, és a dir, una tendència a reaccionar de la mateixa manera davant els espectacles que hom va trobant.

Josep Pla - El quadern gris

El poble és un vell tossut,
és una noia que no té promès,
és un petit comerciant en descrèdit,
és un parent amb qui vam renyir fa molt de temps.
El poble és una xafogosa tarda d'estiu,
és un paperet damunt la sorra,
és la pluja fina de novembre.
El poble és quaranta anys d'enfilarse per les bastides,
és el petit desfici del diumenge a la tarda,
és la família com a base de la societat futura,
és el conjunt d'habitants, etc., etc.
El poble és el meu esforç i el vostre esforç,
és la meva veu i la vostra veu,
és la meva petita mort i la vostra petita mort.
El poble és el conjunt del nostre esforç
i de la nostra veu
i de la nostra petita mort.
El poble és tu i tu i tu
i tot d'altra gent que no coneixes,
i els teus secrets i els secrets dels altres.
El poble és tothom,
el poble és ningú.
El poble és tot:
el principi i la fi,
l'amor i l'odi,
la veu i el silenci,
la vida i la mort.

Miquel Martí i Pol - El poble

PRESENTACIÓ

No proposem ni pretenem un treball antropològic. Senzillament, ara que la institució eclesial està immersa en el Sínode de la Família, mirant-nos nosaltres mateixos i el nostre entorn, oferim la possibilitat d'un temps de reflexió i de conversió, de transformació d'actituds i de noves accions.

La nostra fe en l'AMOR en majúscules, contemplant la humanitat, ens diu que:

- Som imatge de Déu. Fills d'un Pare-Mare comú, germans, tots iguals en dignitat.
- Tots, però, som particulars i diferents en identitat que es va construint i que, en bona mesura, ens ve donada per la família i per l'entorn. Des d'un lloc concret, ens obrim al món.
- Som i creixem en relació als altres. Els primers altres són la família. Però a tocar hi ha els veïns i els perifèrics.

En el rerefons del nostre pensament hi ha la família tradicional, però el present ens demana obrir els ulls i l'enteniment a d'altres realitats. Per això, sense entretenir-nos en judicis personals, volem posar l'èmfasi en la reflexió sobre la comunitat familiar, tota comunitat familiar, com a espai on *arrelar, ser i créixer* humanament.

La nostra identitat com a moviment neix de l'arrelament al poble, a la petita ciutat. La nostra família és la que, junt amb les altres del veïnat, fa el poble. El que la família aportí de bo pot ajudar a fer una societat més humanitzada i més justa. Segons quines coses, NOMÉS les aporta la família. Però, en el nostre medi, la família és per ella mateixa un element essencial del poble. Per tant, també aquest condiciona el ser i el créixer personals. El veïnat pot esdevenir una prolongació de la família i del seu arrelament en el lloc. O no. És allò de la genètica i del codi postal, que ens deia la Victòria Molins a Sant Martí de Maldà¹.

¹ Vegeu LA VEU 75, pàg. 23-24

La família ens afaïçona² des del començament de la vida perquè és la primera escola de coneixement i de formació. En el seu interior, i segons com siguin els seus llaços, podem o no aprendre a:

- Estimar, fent experiència de l'amor gratuït fet servei, atenció, disponibilitat.
- Perdonar, compartir, agrair.
- Descobrir i rebre'n valors, també la fe.
- Relacionar-nos, prendre consciència de l'altre, en el seu interior i amb l'entorn més immediat, el veïnat, el poble.

La forma com es viu aquesta realitat social des del primer moment de vida condiona el creixement personal. És a partir d'aquí que aquest document pretén ajudar-nos a avançar en el sentit transcendent de l'arrelament que ofereixen família i el poble per a poder ser i créixer humanament, en veritat.

Com sempre hi aplicarem el mètode sempre nou de la revisió de vida.

Deixem enrere les idees prefixades oberts a la sorpresa del que tenim al davant.

La Permanent del MCPCC
Monestir de Sant Daniel – Girona, 5 setembre 2015

² Ens dóna una certa forma, ens treballa, ens fa.

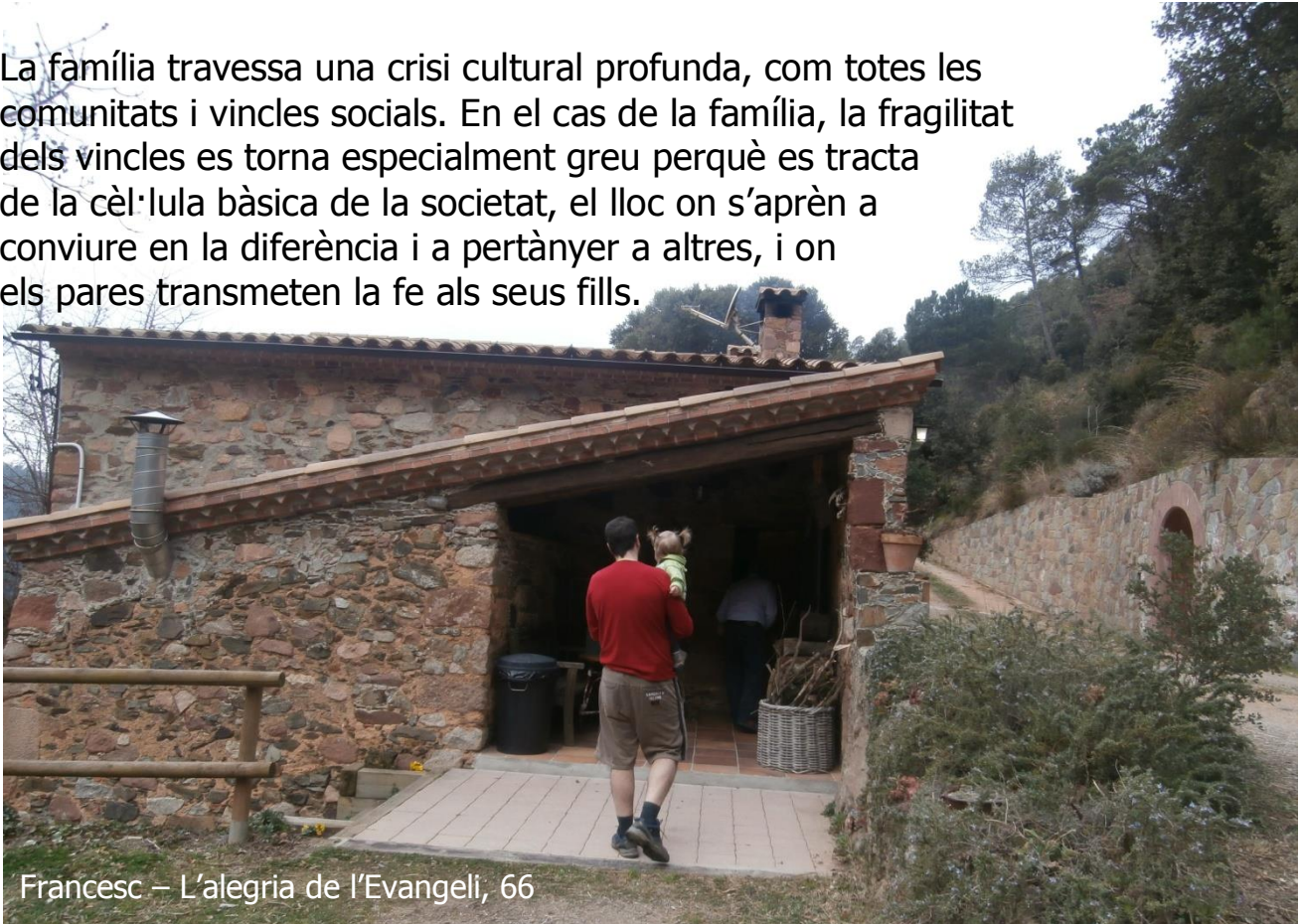
PROPOSTA DE TREBALL

1 . VEURE CREIENT

Alguns accents a tenir en compte per obrir i estendre la mirada:

La fragilitat dels vincles

La família travessa una crisi cultural profunda, com totes les comunitats i vincles socials. En el cas de la família, la fragilitat dels vincles es torna especialment greu perquè es tracta de la cèl·lula bàsica de la societat, el lloc on s'aprèn a conviure en la diferència i a pertànyer a altres, i on els pares transmeten la fe als seus fills.

Francesc – L'alegria de l'Evangelí, 66

La doctrina tradicional no exclou respostes pastorals per als temps presents

Han pasado 30 años³. Para la mayoría de las personas, la familia de entonces ya no existe. Y es cierto: tenemos separaciones, tenemos familias patchwork, muchos padres y madres solteros, fenómenos como las madres de alquiler, matrimonios sin hijos. Tampoco hay que olvidarse de las parejas del mismo sexo. En 1980 ni siquiera se podía intuir su existencia. Todo esto exige respuestas, soluciones para el mundo de hoy. Y no basta con decir: ya tenemos la doctrina tradicional. Evidentemente, la doctrina tradicional perdurará, pero los retos pastorales exigen respuestas acordes a los tiempos. Y estas respuestas ya no vienen del autoritarismo y el moralismo.

³ És una resposta de l'arquebisbe de Tegucigalpa (Hondures), Mons. Óscar Rodríguez Maradiaga, salesià, en una entrevista a www.finanzas.com/xl-semanal/magazine el 25 gener 2015, en relació a l'exhortació apostòlica Familiaris consortio, de Joan Pau II, de 1983.

El desafiament de la soledat i la inseguretat

Una de les més grans pobreses de la cultura actual és la solitud, el resultat de l'absència de Déu en la vida de la gent i de la fragilitat de les relacions. També hi ha un sentiment general d'impotència davant la realitat socioeconòmica que sovint acaba aixafant famílies. Això és degut a la pobresa creixent i a la precarietat i inseguretat laborals que, a vegades, són viscudes com un malson, o, també, a causa d'una fiscalitat pesant que certament no encoratja els joves al matrimoni. Les famílies sovint se senten abandonades per falta d'interès i la falta d'atenció per part de les institucions. Les conseqüències negatives en termes d'organització social són evidents: de la crisi demogràfica a les dificultats educatives, del cansament a l'hora d'acollir la vida del nadó a sentir la presència de la gent gran com una càrrega, fins a la propagació d'una angoixa emocional que a vegades arriba a la violència. És responsabilitat de l'Estat crear les condicions i el treball legislatiu per garantir el futur dels joves i ajudar-los a realitzar el seu projecte de fundar una família.

El desafiament econòmic

La vida familiar concreta està estretament connectada amb la realitat econòmica. Molts sostenen que, a dia d'avui, la família pot patir fàcilment múltiples vulnerabilitats. Des del punt de vista de l'economia, els problemes més importants són els relacionats amb els baixos salaris, la desocupació, la inseguretat econòmica, la manca de treball digne i de seguretat en el treball, el tràfic de persones i l'esclavitud.

En la família es reflecteix de manera particularment aguda l'efecte de la manca d'equitat econòmica, que li impedeix créixer: manca de possibilitat d'habitatge; no s'engendren fills i, quan se'n tenen, aquests troben dificultats per estudiar i per arribar a ser independents; no poden fer plans de futur. Per superar aquesta situació cal un canvi estructural en la percepció de tota la societat, com el Papa ens recorda: "El creixement de l'equitat exigeix alguna cosa més que el creixement econòmic, tot i que el pressuposa, requereix decisions, programes, mecanismes i processos específicament orientats a una millor distribució dels ingressos, a la creació d'oportunitats de treball, a una promoció completa dels pobres del present que superi l'assistencialisme." (EG, 204). Una solidaritat renovada entre les generacions s'inicia amb l'atenció als pobres del present més que als del futur, sobretot tenint en compte les necessitats de les famílies.

La vocació i la missió de la família en l'Església i en el món contemporani, 13 i 14.
Instrumentum laboris per al Sínode de la família, 2015.

Trencar els cercles viciosos amb els cercles de l'amor⁴

La familia es fundamental en el proceso de crecimiento personal así como en el crecimiento o cambio social. En la familia aprendemos (en el mejor de los casos) a ser Persona. Este ser Persona, con mayúscula, se aprende a través del Amor. En la Familia se generan círculos de transmisión de generación en generación, que pueden ser círculos viciosos (generando angustia, tristeza, depresión, miedos, agresividad, etc) o círculos de amor. Cuando una persona aprende el lenguaje del amor será capaz de transmitirlo. Por otro lado, las personas que aprenden a transmitir círculos viciosos, deben (y aquí entra la Salud Mental) aprender a pararlos. Es urgente ayudar a los demás a parar los círculos viciosos y enseñarles el lenguaje del amor que no aprendieron en familia. Una vez una persona rompe un círculo vicioso y entra en un círculo de amor, aprende a amarse a sí mismo, aprende a vivir con salud mental y se convierte en un agente activo social, capaz de transmitir a sus semejantes ese grande aprendizaje del amor. Para que una sociedad se convierta en una sociedad más Humana, debe aprenderse y transmitirse Amor.

Cristina Ruiz Ordóñez,
directora del DIF Municipal d'Umán (Yucatán) -
Mèxic

Després de reflexionar sobre aquests textos i d'altres que puguin ser d'interès per als membres del grup, podem fer-nos aquestes qüestions:

1. En la meva història personal, què hi ha aportat essencialment la família?
2. Actualment, quines realitats i diversitats es donen en les nostres famílies? I en les de l'entorn?
3. Quins dubtes i interrogants ens plantegen?
4. Quins valors POSITIUS en destacaríem?

⁴ Hem escollit aquest breu resum que fa la mateixa autora d'un estudi propi sobre "El papel de la familia en la transmisión sociocultural y en la salud mental", a més del seu contingut, per tot el treball que des del DIF (Desarrollo Integral para la Familia) està duent a terme en l'àmbit municipal en relació i amb prioritat de les persones més vulnerables. El fet de ser molt més enllà de les nostres fronteres ens obre, també, a sentir-nos units a tots els pobles del món i a aprendre'n.

2. ESCOLTA DE LA PARAULA

Fragilitat, misericòrdia i crida

D'acord amb la mirada misericordiosa de Jesús, l'Església ha d'acompanyar amb atenció i cura dels seus fills més fràgil, marcats per l'amor ferit i perdut, restaurant-los la confiança i l'esperança, com la llum del far d'un port o d'una torxa portada enmig de la gent per il·luminar els qui han perdut el rumb o es troben enmig de la tempesta. Conscient que la misericòrdia més gran és dir la veritat amb amor, anem més enllà de la compassió. L'amor misericordiós, de la mateixa manera que atrau i uneix, transforma i eleva. Convida a la conversió. Així entenem l'actitud del Senyor, que no condemna la dona adúltera, però li demana que no pequi més (Jn 8,1-11).

La vocació i la missió de la família en l'Església i en el món contemporani, 67.
Instrumentum laboris per al Sínode de la família, 2015.

Maria i la manca de vi

Les noces de Canà es repeteixen amb cada generació, amb cada família, amb cada un de nosaltres i els nostres intents per fer que el nostre cor aconsegueixi assentar-se en amors duradors, en amors fecunds i en amors alegres. Fem un lloc a Maria, «la mare» com ho diu l'evangelista. Fem amb ella, ara, l'itinerari de Canà. Maria està atenta, atenta a aquestes noces ja començades, és sol·lícita a les necessitats dels nuvis. No s'embadaleix, no s'embranca en el seu món, el seu amor la fa anar cap els altres, tampoc no busca les amigues per comentar el que està passant i criticar la mala preparació de les noces. Com està atenta, amb la seva discreció s'adona que falta el vi. El vi és signe d'alegria, d'amor, d'abundància. Quants dels nostres adolescents i joves perceben que a casa seva fa estona que ja no hi ha d'aquest vi? Quanta dona sola i entristida es pregunta quan l'amor se'n va anar, quan l'amor es va esmunyir de la seva vida? Quants ancians se senten deixats fora de la festa de les seves famílies, arraconats i ja sense beure de l'amor quotidià dels seus fills, dels seus néts, dels seus besnéts? També la manca d'aquest vi pot ser l'efecte de la manca de treball, de les malalties, de situacions problemàtiques que les nostres famílies viuen en tot el món. Maria no és una mare que reclama, tampoc no és una sogra que vigila per escampar el nostres errors o desatencions... Maria és allà, atenta i sol·lícita... Va a Jesús, i prega. Presenta al seu Fill la dificultat dels esposos. La resposta sembla descoratjadora... Però, mentrestant, ja ha deixat el problema en mans de Déu.

Oferim unes citacions per a aprofundir, ara, en la Paraula de Déu mitjançant l'Estudi d'Evangelí. Escolliu-ne una o les que vulgueu.
Trobareu la pauta a la pàg. 13

- Jn 2, 1-12 Les noces de Canà
- Lc 1, 39-56 Maria visita Elisabet
- Lc 2, 41-52 Jesús perdut pels seus pares
- Lc 4, 16-30 Jesús predica a Natzaret, el seu poblet
- Lc 8, 19-21 La mare i els germans de Jesús
- Mc 10, 1-12 Matrimoni i divorci
- Mc 10, 13-16 Jesús i els infants
- Lc 9, 46-47 Acollir l'infant
- Lc 9, 57-62 Que els morts enterrin els seus morts
- Jn 19, 25-30 Mare i fill: acolliment al peu de la creu
- Lc 15, 8-10 L'alegria compartida amb les veïnes
- Lc 15, 11-32 El pare bo
- 1Jn 2, 7-17 El manament de l'amor i la voluntat de Déu
- 1Co 13 El llenguatge de l'amor
- Ef 6, 1-9 La mateixa dignitat en Déu
- Col 3, 18-25 Sense distinció de persones

“Qui no aculli el Regne de Déu com l'acull un infant,
no hi entrarà pas.” (Mc 10, 15)

3. CRIDES AL CANVI

Anem una mica més enllà.

L'art de l'acompanyament

Abans que res, cada família ha de ser escoltada amb respecte i amor pels companys de viatge, com el Crist amb els deixebles en el camí a Emaús. Valguin de manera particular per a aquestes situacions les paraules de Francesc: "L'Església haurà d'iniciar els seus membres - sacerdots, religiosos i laics - en aquest "art⁵ d'acompanyament ", perquè tots aprenguem bé a treure'ns les sandàlies davant la terra sagrada de l'altre (Ex 3,5). Hem de donar al nostre caminar el ritme saludable de proximitat, amb una mirada plena de compassió i de respecte, però que al mateix temps sani, alliberi i animi a madurar en la vida cristiana "(EG, 169).

La vocació i la missió de la família en l'Església i en el món contemporani, 109.
Instrumentum laboris per al Sínode de la família, 2015.

Canvi estructural, compromís social

Així mateix s'ha subratllat la necessitat d'una evangelització que denunciï amb franquesa els condicionaments culturals, socials, polítics i econòmics, com l'espai excessiu concedit a la lògica de mercat, que impedeixen una autèntica vida familiar, determinant discriminacions, pobresa, exclusions i violència. Per a això, cal entaular un diàleg i una cooperació amb les estructures socials, així com encoratjar i sostenir els laics que es comprometen, com a cristians, en l'àmbit cultural i sociopolític.

Els desafiaments pastorals de la família en el context de l'evangelització, 38.
Relatio Synode del Sínode del bisbes, octubre 2014.

Després d'aquest treball fet fins ara, deixant enrere inútils culpabilitats, demanem-nos:

- **Quin pas endavant he de fer per millorar i viure amb esperança la meva percepció de la realitat familiar?**
- **Com puc millorar l'acompanyament de la vida de la meva família? Quines escletxes puc aprofitar, avui, per a la transmissió de la fe?**
- **Com a cristians arrelats en el poble, què podem aportar per al millorament de la vida familiar del veïnat i de l'entorn més feble?**

El contingut d'aquest apartat formarà part de l'aportació a la Jornada Nacional.

⁵ La bellesa del significat d'aquesta paraula en les relacions ens convida a mirar, discernir i crear.

ESPAI DE PREGÀRIA

Avui, que tenim el goig i la sort d'aplegar-nos,
és un bon moment per donar gràcies a Déu
pels pares, pels avis, que ens va donar;
pel company i la companya amb qui hem compartit
i compartim la vida;
pels fills, pels néts, que ens han anat arribant.

A vegades som poc agraïts; a vegades, massa egoistes;
a vegades massa exigents o massa febles...
Demanem-li, avui, d'estimar-nos més,
de voler més intensament el bé dels altres.

Que ens concedeixi la seguretat de la feina més que no la riquesa;
que la pau entre nosaltres no sigui de compromís,
que ens siguem fidels els uns als altres
en els moments planers i en els més difícils.

Que no ens tanquem en nosaltres mateixos,
sinó que obrim la nostra casa i la nostra taula i el nostre cor
als amics i a aquells qui més ho necessitin.

Que ens faci pacients, constants en la feina, generosos.
Que cadascú de nosaltres, gran, jove o petit,
no deixi mai de ser bo.

I que el seu amor ens doni força i paciència
per retornar al bon camí si alguna vegada ens n'apartem.

*(Adaptació d'una pregària de Louis Lebret, o.p. (1897-1966), economista i
investigador social francès que, després de graduar-se a la marina i participar
en la I Guerra Mundial, el 1923 ingressà a l'orde de predicadors de Sant Domènec)*

Senyor Jesús, us preguem perquè en la nostra família hi
hagi pau, concòrdia i ajuda fraternal. Que l'amor sempre
superi les dificultats o els problemes i que les solucions
sempre se sustentin sobre la base del servei, el respecte i
la bondat.

També us preguem Senyor pels membres de la nostra
família que pateixen algun tipus de dificultat, ja sigui física,
espiritual o material. Et demanem que els ajudeu i que
nosaltres sapiguem atendre'ls amb humilitat i senzillesa.

Finalment, us preguem Senyor per les famílies del nostre
poble, especialment per les que sofreixen, per les que no
tenen esperança, per les que se senten soles. Que trobin
en nosaltres i l'ajuda que concreta necessiten.

(Adaptada de: pregariesencatala.blogspot.com.es)

Santa Família del viure senzill.
Família en misteri.
Família en la fe,
Santa Família, la de Natzaret.
Família en silenci
ben plena de gestos de Déu.

Feta de treball i confiança,
de fe en la vida. Així és Josep.
Feta d'alegria i de resposta,
de tendresa ferma. Així és Maria.
Feta en l'obediència i en l'espera,
feta en la justícia. Així és Jesús.

La que ens reconeix i ens visita
perquè a casa nostra hi té el seu lloc.
La que ens convida a l'exigència
de ser l'Evangelí cada dia.
La que ens educa i ens recorda
que el més sagrat és formar llar.

(Cançó de KAIROI, grup de música cristiana que va néixer el 1979 dins de la comunitat marista)

Gràcies, Senyor, per la meva família.
Per tots, un per un.
Per totes les coses bones
que ens hem donat els uns als altres:
la companyia, l'estimació,
les bones estones passades junts,
l'esforç a vegades difícil de conviure.

Gràcies, Senyor,
pel que hem après els uns dels altres,
a vegades alegrement,
a vegades més de mala gana
i perquè no hi havia més remei.

Gràcies, Senyor, també,
per les preocupacions,
i fins i tot per les tristesses i les males estones,
perquè res no és inútil si es vol viure amb amor.

(pregariesdelmati.blogspot.com.es)

Jesús, Maria i Josep,
en vosaltres contemplem
l'esplendor del veritable amor,
i a vosaltres ens dirigim confiadament.

Sagrada Família de Natzaret,
feu també que les nostres famílies
esdevinguin llocs de comunió i cenacles de pregària,
autèntiques escoles de l'Evangeli
i petites Esglésies domèstiques.

Sagrada Família de Natzaret,
que mai més les famílies hagin d'experimentar
la violència, el tancament i la divisió:
que tot el qui hagi estat ferit o escandalitzat
pugui conèixer aviat el consol i la curació.

Sagrada Família de Natzaret,
que el proper Sínode dels Bisbes
pugui desvetllar en tothom la consciència
del caràcter sagrat i inviolable de la família,
la seva bellesa en el projecte de Déu.

Jesús, Maria i Josep,
escolteu, acolliu la nostra súplica. Amén.

(Francesc. Festa de la Sagrada Família, desembre 2013)

Us beneïm, Senyor, per la bondat
que heu sembrat en el cor de les persones,
per l'amor incommensurable de les mares
que bressolen els seus nins,
pels infants que ja han après a somriure
i a fer ballmanetes,
pel jove que lluita i espera
i canta la joia d'un amor incipient.

Us beneïm per tots els qui es mouen
al nostre redós, amics i amigues:
pels qui ploren i pels qui riuen,
pels qui sofreixen i pels qui s'ho passen bé.
Us regraciem la seva bondat i la seva bonhomia
I desitgem que tots ells
trobin en Vós la seva pau i el seu recer.

Per tots ells i per tots nosaltres
I per tots les meravelles de la vostra bondat,
Sigueu beneït, Senyor, una i mil vegades.

*(Del "Salm d'acció de gràcies", del llibre "Salms d'avui" de
Mn. Ricard Cabré Roigé, consiliari, nascut a Riudecols el 1929)*

PAUTA PER A L'ESTUDI D'EVANGELI EN GRUP

Treball personal previ:

1. Oració.

Prepara't amb uns moments de silenci i de pregària, invocant l'ajuda de l'Esperit Sant per a contemplar i convertir el cor.

2. Lectura.

Llegeix detingudament el passatge.

3. Contemplació.

a) Contempla i escolta Jesús i els altres personatges de l'escena.

Interessa't i entretén-te en tot el que diu, el que fa, a qui es dirigeix i com... amb vistes a conèixer i estimar Jesús.

b) Mira la vida, la teva i la del teu entorn, la del món, a la llum d'aquesta contemplació de l'Evangelí. Acull les crides que Jesús et fa:

- Per seguir-lo, quines actituds he de mantenir? Quines he de canviar?*
- Què puc fer, en concret, en el dia a dia, per tal que el meu amor sigui amor de seguiment del Mestre i Senyor?*

Treball en comú:

4. Pregària inicial.

Abans de compartir el nostre treball, disposem els nostres cors al do de l'Esperit Sant:

O Déu, que santifiqueu tota l'Església enmig dels pobles i nacions,
vesseu arreu de la terra els dons de l'Esperit Sant
i repetiu en els cors dels qui creuen en Vós
allò que la vostra bondat divina va obrar
als mateixos inicis de la predicació de l'Evangelí.
Per nostre Senyor Jesucrist. Amén.

5. Compartició.

Amb confiança i acolliment els uns envers els altres, comuniquem-nos el que hem descobert en aquest diàleg d'amor que hem mantingut amb el Senyor en la nostra contemplació.

6. Pregària final d'acció de gràcies, de petició, de penediment, d'admiració, de lloança... segons cadascú i tots junts.

